

AÇILIŞ KONUŞMASI

Mustafa Öztaşkın

Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı

Sendikal Güç Birliği Platformu Dönem Sözcüsü

Değerli konuklar,

Konuşmama başlarken Sosyal Haklar Sempozyumlarının artık geleneksel bir hale gelmiş olmasından, kurumsallaşmasından ve bu yılki temanın “Sendikal Hak ve Özgürlükler” olarak belirlenmiş bulunmasından duyduğum memnuniyeti ifade etmek isterim. Yurt dışından gelen uluslararası örgüt temsilcilerinin de katılımıyla bu çok hayati konuda derinlemesine tartışma, bilgilenme olanağına kavuşacağımızdan, ufkumuzu geliştireceğimizden hiç kuşku duymuyorum. Öte yandan Sempozyumun bu yıl, Bursa gibi Türkiye sanayisi ve işçi sınıfı için tarihsel öneme sahip bir kentte yapılıyor olması da ayrıca sevindiricidir. Bu etkinliğin her şeyden önce, bizim işkolumuz da dahil, birçok işkolunda yoğun sendikal hak ihlallerinin yaşanmakta olduğu Bursa'da bir farkındalık ve bilinç yaratmasını diliyoruz.

Sempozyumda sendikal hakların uluslararası boyutlarının ele alınmasına özel bir önem verilmiştir. Kanımızca bu isabetli bir yaklaşımdır. Çünkü Türkiye, 1932 yılından bu yana ILO üyesi olmasına, AB'ye uyum için uzun yıllardır çaba göstermesine, birçok uluslararası sözleşmeye imza atmış bulunmasına karşın çalışan haklarının düzeyi konusunda umut kırıcı bir noktada bulunmaktadır. Bu hem yeni mevzuat düzenlemelerinde hem de uygulamada kendisini göstermektedir. Sempozyumumuzun hamisi Mesut Gülmez hocamızın da birçok yazısı ve eseriyle ortaya koyduğu gibi; ilgili yargı organlarımızın, bürokrasimizin, meclisteki temsilcilerimizin yanı sıra sendikal dünyamızın geneli için bile sendikal hakların uluslararası insan hakları hukuku bağlamında değerlendirilmesinde ciddi eksiklikler, yetersizlikler vardır. Çalışma yaşamını ve özellikle de sendikal alanı düzenleyen hukuksal metinler ve uygulamalar oluşturulurken dar bir bakış açısıyla yerel ve mevcut hukuksal birikim esas alınmakta ve tabii gösterdiği örgütlü, sistemli çabaların da etkisiyle sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Kanunlar, yönetmelikler yapılırken karşımıza hep “ülkenin ihtiyaçları”, “devletin mevcut olanakları”, “memleketin gerçekliği” gibi gerekçeler çıkartılarak işçilerden hep biraz daha beklemeleri, aza razı olmaları, “hiç yoktan iyidir” demeleri beklenmektedir. Oysa uluslararası insan hakları penceresinden bakıldığında sendikal haklar temel insan hakları arasında yer alan, ertelenemez, vazgeçilemez haklar statüsündedir. Arkalarında yer alan uzun mücadele tarihiyle bu haklar insanlığın ve dünya emekçilerinin ortak

ve kayıtlara geçirebildikleri en gelişkin kazanımlarıdır. Dolayısıyla esas olan söz konusu temel haklara uyum göstermek, onların düzeyine çıkmak ve böylece dünya yurttaşlığında ileri adımlar atmaktır. Statükoya teslim olarak ve sürekli Türkiye'nin -asında sadece sermaye sınıfına ait olan-gerçekliğinden söz ederek hakların geriletilmesi, ertelenmesi, daraltılması ve adeta bir lüks olarak görülmesi kabul edilemez. Temel haklar çalışma haklarının oluşumunda asli unsur olmak durumundadır. İnsan hakları olarak sendikal haklar belli bir toplumsal sınıfın gereksinimlerini yansıtan ve bize “ülke gerçekleri” olarak sunulan mazeretlerle kısıtlanamaz.

Son yıllarda kamuoyunun gündeminde ciddi bir yer işgal eden Anayasa tartışmaları içinde genelde sosyal hakların, özelde sendikal hakların hak ettiği yeri alamaması da benzer bir ufuk darlığına işaret etmektedir. Başta sendikalar olmak üzere sendikal yapıların konuya ilgisizliği dikkat çekicidir. 2010 referandumu tartışmaları sırasında, yeni düzenlemelerin sendikal hakları ilerleteceği konusunda söylenen iddialı sözler, yazılar çoktan unutulmuş görünmektedir. Buna karşılık sendikal hakların yeni Anayasa düzenlemelerinde uluslararası standartlarda yer bulması için bir çabanın ortaya konmaması da ibretle izlenmektedir. Daha birkaç ay önce büyük hak mücadeleleri ile sarsılan 2013 Türkiye'sinde artık izleyici olmanın zamanı geçmiştir. Sendikal hakların geliştirilmesi için emek örgütlerinin artık pasif, bekleyen, razı olan tutumu bırakıp; etkin, talep eden, belirleyen bir tutuma yönelmelerinin vakti gelmiştir. Sürekli küreselleşmeden söz edilen bir dönemde sendikaların da artık talep ettikleri haklarla ilgili küresel bir perspektif geliştirmeleri beklenmelidir. Giderek etkili hale gelen uluslararası sendikal alanın da desteğiyle Türkiye'de sendikal hakların geliştirilmesi için bir eylem programı ve stratejik hedefler belirlenmelidir.

Yakın zamanda yaşananlar devletin de ciddi bir sendikal hak ihlalcisi olduğunu göstermektedir. Türk Hava Yolları'nda Hava-İş Sendikasının, Çaykur'da Tekgıda-İş Sendikasının çıktıkları grevler bürokratların sistemli grev kırıcılıklarıyla karşılaşmıştır. THY grevinde, grev hakkını fiilen kullanılamaz hale getiren bu tür uygulamalar tahammül edilemez düzeye taşınmıştır. Bu durumda devletten sendikal hakları geliştirmesi için harekete geçmesini beklemek anlamsızlaşmaktadır. Emek örgütleri en büyük güçleri olan üyelerinin iradesi, tarihsel haklılıkları ve toplumsal meşruiyete sahip mücadele çizgileri ile insan hakları perspektifinden bir sendikal hak savaşımını vermek durumundadır.

Tam da bu tür bir mücadeleyi vermek üzere kurulmuş olan Sendikal Güç Birliği Platformu olarak bu yılki Sosyal Haklar Sempozyumu'nu destekleyerek sendikal hakların güçlendirilmesi hususunda önemli bir adım attığımızı düşünüyoruz. Platformumuz akademik alandan sendikal haklar konusunda gelen ve gelecek olan desteği çok önemsemekte ve akademiyle işbirliğine özel bir önem atfetmektedir. İşbirliğinin daha gelişerek sürmesi, Sosyal Haklar Sempozyumlarının sürekliliğini koruması ve sendikalarımızın alan ilgisinin artması dileğiyle düzenleyicilere ve katkı sunan herkese teşekkür ediyoruz.